

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Culcițchi Ghenadie și avocatul Rusanovschi Iulian în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 februarie 2020, în cauza penală privind-o pe

URSACHI Natalia XXXXX, născută la
XXXXX, originară și domiciliată XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.01.2018 – 21.12.2018;

Instanța de apel: 15.01.2019 – 25.02.2020;

Instanța de recurs: 14.09.2020 – 18.11.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central, din 21 decembrie 2018, Ursachi Natalia a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 al. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 8 ani, cu executare în penitenciar pentru femei, de tip închis.

S-a încasat de la Ursachi Natalia în beneficiul lui Plugari Vitalie suma prejudiciului material de 11.200 euro sau echivalentul în valută națională la ziua executării hotărârii.

Corpul delict automobilul de model BMW 320” cu XXXXX care se află la păstrare la Ceban Marcel după intrarea sentinței în vigoare s-a transmis proprietarului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, la 30 mai 2015, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, folosindu-se de relațiile de prietenie cu Plugari Vitalie, spre convingerea ultimului, i-a prezentat o situație vădit falsă cu privire la existența unui cont bancar sechestrat, promițându-i lui Plugari Vitalie că-i va restitui banii în termen de o lună, a dobândit de la ultimul suma de 2500 euro.

Ulterior Ursachi Natalia la data de 30.09.2015 sub pretextul primirii unui credit, în vederea achitării sumei de 2500 euro și procurării ulterioare a automobilului de model BMW "320" cu XXXXX XXXXX de la Plugari Vitalie, prin înșelăciune a obținut de la ultimul o procură notarială cu nr. 5184, prin care ultimul i-a încredințat administrarea și înstrăinarea automobilului numit. În baza acestei procuri, în aceiași zi inculpata a vândut automobilul vizat lui Rotari Igor, locuitor al XXXXX, la prețul de 5000 euro, bani pe care i-a însușit în scopuri personale. Ulterior, abuzând de încrederea lui Plugari Vitalie, sub pretextul că compania de creditare nu eliberează credite fără prezentarea de facto a automobilului, a obținut de la ultimul însăși automobilul de model BMW „320” cu XXXXX, pe care l-a transmis cumpărătorului Rotari Igor și care până la momentul actual refuză de a-l restitui părții vătămate. Astfel, părții vătămate Plugari Vitalie i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil în sumă de 231.560 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Tudorica Andrei în interesele inculpatei, care a solicitat casarea integrală a sentinței și emiterea unei noi hotărâri de achitare în privința inculpatei.

În argumentarea cererii de apel avocatul a invocat, că instanța de fond, pronunțând sentința de condamnare, s-a bazat pe depozițiile părții vătămate Plugari Vitalie și probele prezentate de ultimul și nu a luat în considerație argumentele invocate de inculpată. A indicat, că nu s-a luat în considerație faptul că Ursachi Natalia, primind bani în împrumut în sumă de 2500 euro de la Plugari Vitalie, a eliberat recipisă asumându-și obligațiunea de a-i întoarce. Partea vătămată Plugari Vitalie, transmițând automobilul de marca BMW-320, a eliberat procură notarială cu nr.5184 prin care ultimul i-a încredințat lui Ursachi Natalia în afară de administrarea automobilului și înstrăinarea lui.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 25 februarie 2020, apelul avocatului Tudorica Andrei în interesele inculpatei a fost admis din alte motive decât cele invocate, s-a casat parțial sentința în latura pedepsei, a fost rejudecă cauza și emisă o hotărâre nouă după cum urmează:

Ursachi Natalia a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și în baza acestei legi cu aplicarea art. 79 Cod penal, s-a aplicat pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani. În rest sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând

la concluzia corectă cu privire la vinovăția lui Ursachi Natalia în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța de apel analizând argumentele apelului depuse le-a considerat neîntemeiate și contrare probelor anexate la dosar, care urmau a fi respinse, păstrând soluția primei instanțe în latura penală fără modificări. Nu a susținut poziția apărării privind existența unor relații civile între Ursachi Natalia și Plugari Vitalie, or din probele examinate în prima instanță și verificate în instanța de apel, este cert faptul, că acțiunile lui Ursachi Natalia au fost îndreptate anume asupra patrimoniului ce aparține lui Plugari Vitalie, fără a conține elementele unui act juridic civil după cum indică apelantul în conținutul apelului depus.

Analizând declarațiile inculpatei date în prima instanță, instanța de apel s-a convins în totalitate, că aceasta nu numai că nu a manifestat buna-credință la negocierile avute cu Plugari Vitalie, dar în mod intenționat și direct a creat o situație de credibilitate anume pentru a dobândi în mod ilicit bunurile acestuia.

Anume din declarațiile date de Ursachi Natalia în prima instanță s-a confirmat intenția ei de a intra în posesia bunurilor ce aparțineau lui Plugari Vitalie fără a avea intenția de a restitui aceste bunuri. Ursachi Natalia a recunoscut faptul primirii banilor în mărime de 2500 EURO de la Plugari Vitalie, pe care i-a cheltuit pe chestiuni personale, la fel aceasta a recunoscut primirea unei sume de bani de la Rotari Igor care la fel i-a cheltuit pentru necesitățile personale, plus la aceasta nu cunoaște în general persoana de la care dorea să închirieze restaurantul expus la baza negocierilor avute cu Plugari Vitalie, după care pe parcursul a unei perioade mai mare de 4 ani nu a întreprins nici o acțiune de restituire a bunurilor primite de la Plugari Vitalie.

Necătând la faptul, că instanța de fond corect a calificat acțiunile inculpatei, instanța de apel a considerat că sentința în cauză urma a fi casată în latura pedepsei, deoarece prima instanță a aplicat o pedeapsă prea aspră inculpatei.

Cu referire la apel, s-a constatat existența temeiului legal pentru casarea hotărârii atacate în partea numirii pedepsei inculpatei, dat fiind faptul, că instanța de fond, la aplicarea pedepsei, nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, cât privește scopul pedepsei penale și criteriile generale de individualizare a pedepsei și nu în deplină măsură a ținut cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării ei, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia. Prima instanță corect a stabilit categoria pedepsei care urma a fi aplicată inculpatei sub formă de închisoare, însă contrar circumstanțelor cauzei a ajuns la concluzia privind stabilirea pedepsei aplicate.

În conformitate cu prevederile art. 16 alin. (5) Cod penal infracțiunea comisă de Ursachi Natalia face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave. Din materialele cauzei se mai stabilește și faptul, că Ursachi Natalia este la prima abatere,

este caracterizată pozitiv, are la întreținere 4 copii minori și la moment este însărcinată, fiind divorțată și nefiind angajată în câmpul muncii. Instanța de apel a apreciat aceste circumstanțe drept excepționale, și a considerat necesar de a aplica prevederile art. 79 Cod penal urmând a fi micșorată pedeapsa.

Cu referire la solicitarea apărătorului de achitare a inculpatei, instanța de apel a menționat că probele administrate în cadrul procesului judiciar, verificate și apreciate au demonstrat vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pentru care a și fost condamnată, totodată atingerea scopului pedepsei putea fi doar în condițiile izolării inculpatei de societate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocații Culcițchi Ghenadie și Rusanovschi Iulian în numele inculpatei au atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel.

6.1 Avocatul Culcițchi Ghenadie a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 10 Cod de procedură penală, solicitând repunerea în termen a cererii de recurs și rejudecarea cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivare recurentul a indicat că, că după pronunțarea deciziei la 11.04.2020, inculpata a născut al 5-lea copil. Din motive legate de sănătate nu avea posibilitatea de a depune recurs. La mijlocul lunii iunie a venit poliția și a reținut-o pentru executarea pedepsei. Patru copii au fost ridicați de Primărie, iar nou născutul de 2 luni a fost luat de vecini. Instanța de apel a reținut întreținerea a 4 copii minori ca o situație excepțională și a considerat necesar aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal.

6.2 Avocatul Rusanovschi Iulian a depus recurs suplimentar, fără a invoca prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicitând casarea integrală a deciziei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă achitarea inculpatei din motiv că acțiunile ei nu întrunesc elementele componentei de infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În motivare recurentul a indicat că:

- nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii de fond;

- instanțele de fond și de apel nu au fost în stare să probeze intenția învinuitei de a dobândi prin înșelăciune bunurile materiale ale lui Plugari Vitalie;

- nu a fost dispusă efectuarea unei expertize merceologice, prin care să stabilească cu exactitate care este prețul automobilului, deoarece paguba nu poate fi stabilită doar prin declarațiile victimei;

- nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie prin abuz de încredere sau înșelăciune, prevăzută de art. 190 cod penal, relațiile reprezentând o simplă neexecutare a convenției scrise.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor

avocaților, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind declarate peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele dosarului se constată că pronunțarea dispozitivului a avut loc la 25.02.2020, în prezența inculpatei și avocatului ultimei, în aceeași ședință s-a anunțat data pronunțării deciziei motivate la 24.03.2020 (vol-II, f.d 105-108). Aceasta fiind confirmată cu dovada de predare - primire a citației cu semnătura inculpatei (vol-II, f.d. 107). La pronunțarea deciziei motivate, inculpata din motive necunoscute nu s-a prezentat (vol-II, f.d. 109).

Se specifică că, prin hotărârea Parlamentului din 17.03.2020, a fost declarată stare de urgență pentru perioada din 17.03.2020 până la data de 15.05.2020, respectiv în perioada stării de urgență, prin Dispoziția nr. 1 din 18.03.2020 pct. 1 și pct. 8 din Anexa, termenele de prescripție și de atac au fost suspendate sau nu încep să curgă pe întreaga perioadă a stării de urgență.

Colegiul stabilește că, termenul de declarare a recursului de 30 zile s-a reluat de la 15.05.2020, iar noul termen limită fiind 15.06.2020.

La 15.05.2020 a fost expediată în adresa Inspectoratului de Poliție dispoziția de executare a sentinței Judecătoriei Drochia din 21.12.2018, rămas definitivă la 25.02.20 pe numele inculpatei (vol-II, f.d. 156).

La 11.06.2020 a fost întocmit procesul- verbal de reținere pe numele lui Ursachi Natalia pentru executarea pedepsei în penitenciarul nr. 7 (vol-II, f.d. 160).

În acest context, Colegiul stabilește că, termenul de declarare a recursului s-a reluat de la 15.05.2020, iar avocatul Culcițchi Ghenadie declarând apel la 02.09.2020 și respectiv avocatul Rusanovschi Iulian a înaintat recursul suplimentar la 12.10.2020 , astfel partea a omis termenul legal de depunere a recursului.

Una din cerințele obligatorii, la depunerea recursului, se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea

termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurenți, respectiv argumentele aduse de aceștia în cererile de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul ordinar declarat de avocații inculpatei este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Culcițchi Ghenadie și avocatul Rusanovschi Iulian în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 februarie 2020, în cauza penală privind-o pe URSACHI Natalia XXXXX, ca fiind declarate peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 decembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion